

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Diluuntur argumenta prioris sententiæ. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

peculiari aliqua ratione obiecta, nata sit apparere ut duricies, sed virtute angeli talis sit resistentia tactui, ne corpus comprimat, quod appareat, ut videatur sibi agere aliquid durum, & resistens. Eodem pacto potest & figura percipi tactu, dum resistentia sit tactui eo modo, & tali positione, ut videatur sibi aut rotundum, aut quadratum contrahere. Idem dicendum est de molitudine carnis, ut solum principiatu tactu, quatenus minor sit resistentia: ex quo facile iudicat homo carnem esse, quæ etiam oculo, ut caro apparet; cum tamen talis qualitas in eo corpore non sit, qualis est in vera carne, quam molitudinem seu molliciem appellamus. In his ergo duabus qualitatibus facile illuditur sensus tactus, vel iudiciu intellectus ratione tactus, dum videtur sibi homo contrahere ossa, & carnes, quæ reuera non sunt.

Ex hac doctrina tria infero. Primum est, si homo attente consideret id, quod tangit in corporibus assumptis ab angelis, facile iudicare posse, illam non esse veram duriciem, nec veram molliciem, qualis in ossibus, & carnibus reperitur, quia si attenderet, facile perciperet, non ita immutari tactum ab illis corporibus, sicut ab aliis, quæ viuunt & veras carnes, & ossa habent. Contra vero si homo sibi persuasum habeat, illum esse verum hominem, quæ videt, quia oculus ita iudicat, & simplici animo contraheret corpus illius, videbitur sibi carnes, & ossa tangere, nec discernet, utrum sit verum corpus, an apparens tantum ita existimo accidisse Abrahamo, & Loth dum Genes. 18. & 19. lauerunt pedes angelorum: neque enim tunc cognouerunt, angelos esse, & in corporibus assumptis apparuisse, contra vero, ut narrat Caiet. 1. 2. q. 95. ar. 3. cum homo quidam cum demone succubo consuetudinem haberet, nec ex carnibus illius eam delectationem sentiret, quam cupiebat, dixit demoni, se non sentire eam delectationem, quam cum muliere sentire consuevit: demon autem miser respondit, se non posse facere carnes meliores: cum enim ille homo sciret se cum demone cubare, velle etiam experiri delectationem, quam cum mulieribus expertus fuerat, facile potuit tactu ipso discernere, se non sentire qualitates illas carnis, quas in mulieribus aliquando senserat.

Secundo sequitur maximum omnium argumentum resurrectionis Christi sensui fuisse, cum se discipulis obtulit contrahendum Lucæ ult. & Ioan. 20. Nam quod coram illis comederit, non fuit ita efficax argumentum visui: siquidem in corpore assumpto ita potest angelus comedere, sicut contigit Tobie 12. ca. quando comedit cum angelo Raphael: & forsitan hac ratione S. Thom. 3. p. qu. 55. ar. 6. docet, singula illa argumenta resurrectionis per se non fuisse sufficientia, bene tamen coniuncta cum testimoniis prophetarum. Cui consentiunt Scotus, Gabr. infra allegandi disput. 186. ca. 2. ego tamen cum Caiet. loco superius citato puto, argumentum illud tactus efficacissimum fuisse ad comprobendam veritatem corporis humani in Christo: ideo ipse apostolis suis, quod tactu possent discernere carnes, & ossa, dixit Palpat. & videte: quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere: per spiritum intellexit corpus æreum assumptum, quod apparere solet, & phantasma dicitur. Si autem tactu non potuissent discernere veras carnes, & ossa molliciem & duriciem illorum, non dixisset, palpat. & videte, ac si diceret, Vaguetur in 1. parte Tom. 2.

tangite, & percipite veras carnes, & vera ossa: cum autem viderent eum manducare, non dixit, Videte quomodo manduco, quia spiritus non manducat, sciebat enim, etiam angelos in corporibus assumptis ita vere apparere manducantes, ut oculo discerni non possit, an reipsa vere manducant.

Tertio colligitur, duriciem, & molliciem esse qualitates sensibiles connumeratas inter obiecta tactus; ac proinde falsam esse quorundam philosophorum sententiam, qui censent, has qualitates à tactu non sentiri, sed maiorem, aut minorem resistentiam tantum sentiri sicut si aliquis tangeret cælum, in quo nulla sensibilis qualitas est, quia tamen penetrari non potest, quasi tactui resistens quodam modo sentiretur. Horum ergo sententia mihi non probatur, primum quia Arist. 2. de anima cap. de tactu eas cum obiectis tactus propriis annumeravit: secundo quia sensibile commune, ut figura nequit sentiri sine proprio: sentiretur autem in corpore sine quacunque alia qualitate solū cum duricie, aut mollicie: ergo hæc sunt propriæ qualitates sensibiles. Tertio frustra diceret Christus, palpat. & videte, nisi posset percipi ossa, & carnes secundum proprias ipsorum qualitates duricie & mollicie, sed per maiorem aut minorem resistentiam: sic enim eodem modo in spiritu apparere possent, hoc est, in corpore æreo, per æqualem omnino resistentiam: constat autem ossa solum sentiri posse ratione duricie, præsertim cum sunt coniuncta carni.

CAPVT III.

Diluuntur argumenta prioris sententia.

EXijs, quæ pro prioris sententia allata sunt, superest solum tertium argumentum de lamiis. Nam ad primum ex testimonio Damasc. in t. c. factis diximus. Secundum vero de præstigiis c. 2. dissolutum est. Ad tertium igitur de lamiis respondeo. Concilium Ancyranum aperte docere ea, quæ lamiæ incantationibus suis, & magis sibi accidisse narrat, in somniis solum ipsis contigisse, ut quod deferantur super bestias in quosdam agros, & reliqua huiusmodi. Consentit Augustinus 1. 8. de ciuit. Dei cap. 18. loquens de transformatione hominis in figuram alicuius bruti animatis: affirmat enim, hanc transformationem aliter fieri non posse, quam in somniis: nam licet fieri etiam possit per assumptionem alicuius corporis sub figura alicuius bruti, quod posset Dæmon homini ita coniungere, ut bestia appareret: tamen si homo liberus haberet sensus, nec graui somno oppressos facile iudicaret, se non fuisse re vera in brutum conuersum, nec vere onera graui portare, & fatigationem sensibile: quare cum homo credit, se in bestiam fuisse conuersum, & sub oneribus multum laborasse, existimare debemus, id totum in somniis illi accidisse: & in hoc casu loquitur August. de hominibus quoque, qui videre sibi videntur alios homines in bruta conuersos, affirmat, etiam extra somnum id fieri vi sola imaginationis, quæ ita facit rem exterius apparere, ac si reuera esset: potest etiam id accidere corpore aliquo homini coniuncto opera dæmonis, in quod talis formatio facta videatur.

Verum quamuis frequentissime ea accidant lamiis in somniis, ut affirmat Concilium Ancyranum, negandum tamen non est, aliquando etiam solutis sensibus in vigilia lamiis deferri non super gnat.

O o a veras

veras bestias, sed à demonibus in corporibus sub figura bestiarum assumptis, & alia huiusmodi exterius eis opera demonum vere apparere, ut docet *Victoria in relect. de arte magica num. 4. & 5. Caiet. 2. 2. q. 95. art. 2. & Alphonsus de Castro libr. 1. de insula hereticorum punitione c. 16. id quod ipse Alphonsus multis confirmat exemplis. Respondet autem ad illud cap. Concilij Ancyran, primum mulierum illarum sectam, cuius ibi fit mentio, non esse a-mislarum, & de illis tantum dixisse, ea omnia, quæ de ipsis narrantur, in somniis solum, non autem re ipsa contingere: hoc tamen non video, quo fundamento nitatur. Respondet deinde, in canone solum definiti, mulieres illas decipi, putantes ea, quæ frequenter in somniis accidunt, revera fieri: ob id tamen non definiti, nunquā re ipsa, sed semper in spiritu ea contingere. August. etiam tantum dixit, hominibus, qui putant, se in bestias conuersos sub grati onere multum laborasse, id nunquam nisi in somno grati accidisse, ob rationem superius dictam: sed non propterea negat, aliquando alijs spectantibus aliquam apparere posse in bestiam conuersum, ratione corporis assumpti à demone sub tali figura, sicut plane docent *Alexand. 1. part. quest. 43. membr. 3. artic. 1. & Gabriel articulo tertio citato: id etiam fieri potest præstigijs, ut manifestum est.**

CAPVT IV.

De qua materia, & qua virtute corpora ab Angelis assumantur.

Restat, ut postremo loco dicamus, ex qua materia prædicta corpora ab Angelis assumantur, & qua virtute formantur, & aptentur, ut talis figura, & coloris appareant. Circa prius, omnia opinione, quam refert Bonauentura asserentium, corp⁹ illud esse celestis materiz, eo quod nullam habet speciem probabilitatis: inter ceteros Scholasticos aliqui putant, alia corpora assumi ex materia aeris crassi, & densati, qui formari potest, & sub colore apparere, sicut nubes. Ita docuit Durand. in 2. dist. 8. quest. 1. num. 7. & videtur idem asserere S. Thom. in hoc art. ad tertium. Ex ipso vero corpore aeris, ut nunc est in sua naturali dispositione ea corpora assumi posse docerunt *Alex. 1. part. q. 34. membr. 4. & Albert. 2. p. loco supra citato. & in lib. de quatuor coenit. 1. part. q. 9 art. 11. in solut. argum.* ita ut boni de superiori aere, qui dicitur æther; mali vero de inferiori sibi corpora assumant: quæ videtur fuisse doctrina *Isidori lib. 1. de summo bono c. 12. num. 19. & Bede in 8. tomo lib. q. 9. q. 9. probant vero, tum, quia aer præsto est, huiusmodi apparitiones subito fiant. Tum etiam quia cum relinquitur corpus ab Angelo non resoluitur in crassiorem materiam, sed euanesceat, ita ut statim non appareat: signum ergo est, ex ipsa materia aeris corpus illud fuisse desumptum.*

Contra vero Bonauentura in secundum dist. 8. 2. parte distinctionis art. 2. quest. 1. Ricard. artic. 1. q. 3. ad 3. Scotus q. 1. §. in ista questione, vers. nam tunc assumit, & Gabr. q. 1. art. 1. notat 1. censent, non ex puro aeris elemento sine vlla mixtione corpora ab Angelis assumi, eo quod subtilioris substantiæ sit, quam ut condensari possit, & figurari: nec ex corpore perfecte mixto, sed ex corpore quodam aereo cum aliqua mixtione crassioris substantiæ, quæ facile quoque euanesceat: id quod vero similis mihi videtur, nec vilo modo Sanctus

Thomas & Durand. negarent, cum virtutis corpore nubes, in qua non est sola substantia aeris, sed alia etiam permixta, quæ crassior efficitur: imo vero de *Isidoro, Beda, & alijs non satis collat, de puro aere loqui. Hoc tamen intelligendum est, ut Scot. notauit, de corporibus illis, quæ statim ut relinquuntur, euanescent, Nam contingit interdum spiritus assumere alia corpora naturalia, ut corpus serpentis in paradiso, vel alterius animalis. Idem autem *Tertull. lib. de carne Christi c. 3. dixit, Angelos assumere corpora de nihilo, & ea in nihilum conuertere, quia de subtili quadam substantia assumunt: idem dicendum de corpore columbz, in quo spiritus sanctus visus est.**

De formatione vero corporis docent Bonauent. Ricard. Scotus, Durand. & Gabr. sola condensatione fieri, quæ sola compressione, & motu locali partium intra se ipsas fieri potest. M. hi tamen occultum adhuc est, quomodo hæc corpora figurantur: nam cum compressio, & condensatio aeris sit causæ frigoris in aere, ut videmus in aere labijs, vel alia ratione compresso, statim frigus naturaliter sentiretur: nihilominus tactui apparet, ac si esset aliter viuentis, & sentientis temperamenti: figurum ergo est, alia ratione nobis quidem occurrere, fieri, in qua indaganda nimium immorari, impediaceum est.

De virtute vero, qua hæc corpora assumuntur, & præparantur, varie quoque Doctores sentiunt. S. Thom. in solut. 3. & Petrus Berghem in consensu locorum dub. 17. censent, virtutem Dei fieri. *Alexand. 1. part. q. 34. membr. 5. asserit, corpus assumendum, ab Angelo præparari, sed à Deo ultimo formari. Ceterum qualis sit hæc præparatio, & quomodo fiat, non explicat. Probabilis videtur, ut docent Albertus loci citatis, & Bonau. q. allegata, ad vlt. fieri, ab Angelo propria virtute. Sic etiam supponere videtur Scotus, & Gabriel, cum asserant, sola condensatione figurari: cum enim condensatione solo motu compressionis fiat, quem potest Angelus propria virtute efficere; consequitur, propria virtute posse ab Angelo corpus assumi. Et quoniam non sola condensatione id semper fieri potest: tamen aliquando Angelus applicatione aliarum causarum naturalium talia corpora perficere, ut assumantur. Id autem existimo probabilis: nam cum mali etiam angeli ad pessimos fines corpora assumant, non est vero simile, Deum propria virtute illa formare, & solum ipso dæmone ut instrumento vi.*

DISPV. CLXXXV.

An omnes apparitiones Dei, quæ factæ narrantur, angelorum ministerio factæ fuerint.

Non omnes apparitiones ministerio angelorum factæ sunt, nonnulli vates existimant, cap. 1. Deum semper in vtroque testamento ministerio angelorum apparuisse, verior opinio fert, c. 2.

CAPVT I.

Non omnes apparitiones ministerio angelorum factæ sunt, nonnulli vates existimant.

Cum in veteri & nouo testamento sæpius hominibus apparuerit, non satis inter Ecclesiæ Patres in dubitatum est. Vtrum Deus ipse proxime, an loco illius, Angelus in eo corpore apparuerit. Nonnulli existimant

17.

D. Thom.

Alexand.
Gabriel.Isidori.
Beda.

18.

Bonauent.
Ricard.
Scotus.
Gabriel.